

helbigt for Indgivelsen af en Adreſſe, at jeg virkelig vilde kunde have været med til at foreſlaa den; men en anden Sag er det, mine Herrer, naar Adreſſen først er indleveret her, og vi alſaa ikke kunne undgaa en Forhandlung om den, men maa ſige Noget i Sagen. Det ſtaar da ogſaa for mig, hvad der blev fremhævet af den forrige Læſer, at den politiske Bevægelse, ſom har udviklet ſig trindt omkring i Landet i den ſenere Tid, er af den Natur, at enhver oprigtig Fædrelandsven, ſom vel at mærke har Syn for denne Bevægelse i Folket, ikke kan lade den ude af Betragtning. Der er viſtnok ikke noget Tidspunkt i vort konſtitutionelle Liv, hvor den politiske Bevægelse i Almuen har været ſaa stærk, ſom den er nu for Tiden, og den har jo ſaaet et ſaadant Omfang og taget et ſaadant Opſving, at man ikke alene ſtrides med hinanden om politiske Sager, men man begynder ogſaa at underſjende hinandens Berettigelse ſaa vel til almindelige borgerlige Næringsveie, ſom ogſaa til Tillidspoſter omkring i Kommunerne. Det er en Udvikling, ſom Bevægelsen omkring i Landet ikke bør tage, og det er min Overbeviſning, at det er vor Pligt at virke hen til, at Bevægelsen om muligt kan blive dæmpet noget og blive bragt bort fra det Spor, hvori den er kommen ind, og hvor den i Stedet for at være drivende Kraft i den politiske Udvikling bliver en Krefſſtade, ſom kan have de ſørgeligſte Følger for vore Samfundſforhold. Det ſtaar ſaaledes klart for mig, at, naar vi nu en Gang have ſaaet denne Adreſſeforhandling, kunde der være Mulighed for at benytte dette Tidspunkt og denne Udtalelſe fra Folkethingets Side til at faae et forſonende Skridt iſtand. Jeg tror, at Adreſſens Indbringelse og Forhandlingerne om den kunde være en Anledning til at faae et ſaadant Skridt iſtand, thi jeg er overbevist om, at, naar der her paa dette Sted gjøres Skridt til en Forſoning mellem de ſtridende Parter, ſaa vil det give Gjenklang ude i Befolkningen trindt omkring i Landet. Jeg opfatter det nemlig ſaaledes, at hvis det Hvertal her i Salen, ſom i den forrige Kamp har ſtaaet i en ſtærkere Modſætning til Regjeringen, end denne Adreſſe er iſtand til at udtrykke, nu vilde ſtemme for Adreſſen og iſær, hvis det vilde ſtemme for den Endring, ſom jeg har været med til at foreſlaa, ſaa vilde der være gjort et virkelig forſonende Skridt, og Hvertallet vil dermed give tilkjende, at det ikke ønsker at ſtille den politiske Kamp ſaaledes paa Spidsen, at man ikke vil være iſtand til at overſe Følgerne af dens Fortſættelſe. Det forekommer mig, at Hvertallet dermed paa en vis Maade vil give tilkjende, at det ſamſtemmer med de Betragtninger, der, ſom det før blev nævnt, ere gjorte gjældende af de moderate Venſtemænd, og det forekommer mig, at Hvertallet derved vil indrømme, at dets Fordringer over for den øverſte Statsmyndighed og de Midler, hvorved diſe Fordringers Opfyldelse ſøges fremtvungne, ikke

ganſke billigtes af Folket. I alt Fald forekommer det mig, at der her er en ſynlig Tilkjendegivelse af Impedekommen fra de Herrer's Side, hvis de ſtemme for Adreſſen, og det forekommer mig ogſaa, at, naar det ligger klart og tydeligt for, ſaa maa den nuværende Regjering for Alvor og i Gjærningen viſe, at det ikke er deres Perſonlighed, det kommer an paa. Der maa ſaa i den nærmeste Fremtid kunne tages Henſyn og trædes op paa en anden Maade fra oven, ſom det ſtaar udtalt her i Adreſſeforſlaget, og der maatte i det Hele taget kunne bringes en mere impedekommende Optræden iſtand fra den ansvarlige Regjering's Side. I Forſlaget er der ikke ſigtet til Noget ſomhelſt, og der er ikke forðret netop det, at vi ſkulde have en Miniſterforandring i fit fulde Maal; der kan ogſaa tænkes et delvis Miniſterſkifte og Anvendelſe af andre impedekommende Midler. Det forekommer mig ogſaa, at, hvis dette Skridt, ſom Folkethinget nu ſtaar i Begreb med at gjøre, ikke ſkulde føre til den af mig, ſom jeg har tilladt mig at anføre, paatænkte Udvæjning af Striden, ſaa maa det i alt Fald kunne bringe en ſtørre Klarhed tilveie. Jeg ſkal for mit Bedkommende ikke vige tilbage for at ſige, at hvis de Herrer af Hvertallet her i Salen ubetinget og beſtemt fremdeles vilde faſtholde de Fordringer, ſom de ſiſt gjorde gjældende, ſaa kan jeg ikke Andet end vebblivende være imod de Herrer og reiſe Modſtand imod Beſtræbelſer af den Natur. Derſom de alſaa ſtemme imod denne Adreſſe og den mildere Form, den ſaar ved Endringsforſlaget, ſaa maa de ogſaa, det antager jeg, motivere deres Stemmegivning derved, at de agte fremdeles at faſtholde de Fordringer, de hidtil have opſtillet, men da maa jeg erklære, at jeg ikke kan anſe Stillingen for at være ſaaledes, at en Forſoning er mulig. Hvis det Modſatte derimod ſker, ſaa at de Herrer, der udgjøre Hvertallet i denne Sal, i Forening med adskillige af os Andre, ſom under Valgkampen ſtod paa den anden Side, yderligere tilkjendegive overfor hans Majestæt Kongens ansvarlige Raadgivere, at den Folkſtemning, der har gjort ſig gjældende, ikke lader ſig tilbageviſe, men fremdeles vil forðve at komme noget mere i Betragtning ved Lovgivningſværket, end det har været Tilfældet i de ſenere Tider — ſaa er det at vente, at de Mænd, ſom ſtaa i Spidsen for Regjeringen, vilde tage under alvorlig Over-

Rettelſer.

Sp. 40, Lin. 11 f. n.: „andre Miniſtre end dem han ſynes om“, læs: „andre Miniſtre end dem, de ſynes om“.

Sp. 164, Lin. 2 f. o.: 68 Dre, læs: 60 Dre.